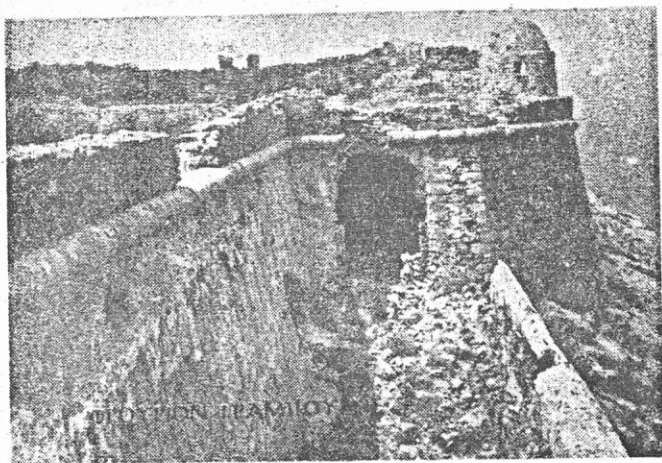

ΔΙΑΤΙ ΤΑ ΓΡΑΜΠΟΥΣΙΑ;

(Δύο ὁμιλίες τοῦ Σεβ. Μητροπολίτου κ. κ. Εἰρηναίου)

ΚΑΣΤΕΛΛΙ ΚΙΣΑΜΟΥ 1971

Προσφορά
ΣΤΑΜΑΤΗΣ ΑΠ. ΑΠΟΣΤΟΛΑΚΗΣ
Δάσκαλος - Λαογράφος,
Σκίνερ 14α Χανιά, 73131

Ὁμιλία κατὰ τὸν πρῶτον ἑορτασμόν

(22—29 Αὐγούστου 1970)

Τέκνα τῆς Ἐπαρχίας Κισάμου

Τὸν Μάϊον τοῦ 1962 ἐστήσαμεν εἰς τὴν Κομόπολιν αὐτὴν τὸ μνημεῖον τοῦ Ἀναγνώστου Σκαλίδη, Ἀρχηγοῦ καὶ Ἡρώος τῆς Ἐπαρχίας Κισάμου, εἰς ἔνδειξιν τιμῆς πρὸς τὸν ἡρωϊκὸν καὶ γενναῖον λαὸν τῆς Μητροπολιτικῆς μας Ἐπαρχίας.

Ὡς πνευματικὸς πατὴρ τῆς Ἐπαρχίας αὐτῆς, ἐλέγομεν τότε, αἰσθάνομαι βαθυτάτην ὑποχρέωσιν νὰ ἀνασύρω ἀπὸ τὴν λήθην καὶ τὸν χρόνον καὶ ἀπὸ τὰ βάθη τῆς ωραίας ψυχῆς τῆς Κισάμου τὰς δυνάμεις ἐκεῖνας ποὺ ἔχουν ἀνθρωπιά καὶ λεβεντιά καὶ νὰ τὰς στήσω εἰκόνα προσκυνήματος καὶ φρονηματισμοῦ διὰ τοὺς «ἐπιγενομένους».

Καὶ ἤδη ἐρχόμεθα νὰ ἑορτάσωμεν κατὰ τὸ ἔτος τοῦτο τὰς ΕΟΡΤΑΣ ΤΗΣ ΓΡΑΜΠΟΥΣΑΣ καὶ νὰ τὰς καθιερώσωμεν ὡς ἐπίσημον ἑορτὴν τῆς Ἐπαρχίας Κισάμου εἰς ἔνδειξιν θαυμασμοῦ καὶ εὐγνωμοσύνης πρὸς τὰ ἔνδοξα τέκνα αὐτῆς, ἅτινα κατὰ καιροὺς ἠγωνίσθησαν τὸν ὑπὲρ πίστεως καὶ ἐλευθερίας ἀγῶνα.

Βεβαίως ἡ Κίσαμος ἔχει μακρὰν Ἱστορίαν μὲ πολλὰ καὶ σπουδαῖα ἱστορικὰ γεγονότα, τὰ ὁποῖα ἀξίζουσι νὰ μνημονεύωνται καὶ νὰ τιμῶνται.

Ἡ κατ' Αὐγουστον ὁμῶς τοῦ 1825 κατάληψις τοῦ ἰσχυροτάτου φρουρίου τῆς Γραμπουσας καὶ ἡ διατήρησις τῆς νησίδος αὐτῆς ὡς ἐλευθέρου χώρου καθ' ὅλον τὸ διάστημα τῆς μεγάλης Ἐπαναστάσεως τοῦ 1821, ἀποτελοῦν ἓνα ἀπὸ τὰ δυσκολώτερα καὶ ἐνδοξότερα πολεμικὰ γεγονότα τῆς Ἐθνικῆς μας ἱστορίας καὶ ἀξίζει νὰ ἐξαρθῇ καὶ καὶ νὰ τιμηθῇ ἰδιαίτερος.

Ἀνασύρομεν λοιπὸν ἀπὸ τὰ βάθη τοῦ χρόνου καὶ ἀπὸ τὰ βάθη τῆς λήθης καὶ τῆς σιωπῆς τὴν ἔνδοξον Ἐπο-

ποιάν τῆς Γραμπούσας καί τὴν καθιερόνομεν ὡς ἐπίσημον ἑορτὴν τῆς Ἐπαρχίας Κισάμου (θὰ ἐπιδιώξωμεν νὰ γίνῃ καὶ τὸν σχετικὸν Β' Δ/μα) ἢ ὁποία θὰ ἑορτάζεται κατ' ἔτος καὶ εἰς τὸ Β' 15νθήμερον τοῦ μηνὸς Αὐγούστου.

Καὶ καθιερόνομεν τὴν ἑορτὴν αὐτὴν ἀφ' ἑνὸς μὲν ὡς μνημόσυνον τιμῆς καὶ εὐγνωμοσύνης πρὸς τοὺς ἥρωας τῆς Γραμπούσας, ἀφ' ἑτέρου δὲ ὡς παράδειγμα καὶ παρακαταθήκην δι' ἡμᾶς τοὺς ζῶντας καὶ τὰς ἐπερχομένας γενεάς.

α) Μνημόσυνον Εὐγνωμοσύνης:

Διότι εἶναι χρέος καὶ καθῆκον νὰ ἐξαίρωμεν τὰς ὑπερόχους πράξεις καὶ νὰ τιμῶμεν τὴν μνήμην ἐκείνων οἱ ὅποιοι τὰς πράττουν.

Διότι ἔχομεν χρέος καὶ καθῆκον νὰ ἀναγνωρίζωμεν τὴν ἀξίαν καὶ τὴν ἀρετὴν, τὸν ἥρωισμόν καὶ τὴν θυσίαν ἐκείνων οἱ ὅποιοι ἀγωνίζονται διὰ τὴν ἐλευθερίαν καὶ τὴν δικαιοσύνην, περισώζουσι τὸν ἄνθρωπον ἀπὸ τὰ δεινὰ τῶν ἀδυναμιῶν καὶ τῶν παθῶν του καὶ προάγουσι τὸν πολιτισμὸν καὶ τὴν ἠθικὴν του τελείωσιν.

Καὶ ἡμεῖς ἑορτάζομεν σήμερον τὴν Ἐποποιίαν τῆς ΓΡΑΜΠΟΥΣΑΣ καὶ μνημονεύομεν μὲ ἱεράν εὐλάβειαν τῶν ὀνομάτων τοῦ Μακράκη Μιχαὴλ ἢ Μαλαμποῦ, τοῦ Ἀρετᾶ καὶ τοῦ Καθεκλά, τοῦ Δρακωνιανοῦ (Γενικοῦ Ἀρχηγοῦ 1820-30), τῶν Δείκτηδων, τοῦ Τρυγωνάκη Χαραλάμπη, τοῦ Μαρτιμιανοῦ καὶ τόσων ἄλλων γνωστῶν καὶ ἀγνώστων ἡρώων τῆς Ἐποποιίας αὐτῆς.

Καὶ μὲ τὴν εὐκαιρίαν αὐτὴν μνημονεύομεν καὶ πάλιν τῶν ἱστορικῶν οἰκογενειῶν ὀλοκλήρου τῆς Ἐπαρχίας καὶ ἀναφέρομεν μὲ τιμὴν καὶ εὐγνωμοσύνην τὸν Ἀναγνώστη Σκαλίδη, τὸν Παρθένιον Περίδη, τὸν Μαλικούτση, τοὺς Ἀναστασιάκηδες, τοὺς Φρυδάκηδες, τοὺς Παπαγιαννάκηδες, τοὺς Κνιθάκηδες, τοὺς Μπαλαντίνους, τοὺς

Λιωνήδες, τούς Κανίτσους, τούς Πολυχρονίδηδες, τούς Θεοδωρίδηδες, τούς Μαρκαντώνηδες, τούς Πιμπλήδες, τούς Κουκουράκηδες, τούς Νικολακάκηδες, τούς Τριποδάκηδες, τούς Μαρκουλήδες, τούς Μυλωνάκηδες, τούς Καστανάκηδες, τούς Τζανάκηδες και άλλους παλαιότερους και νεωτέρους, οί όποιοι εϋεργέτησαν. έτίμησαν και έδόξασαν τήν Κίσαμον και από τās όποιās Ίστορικός οικογενείας προέρχονται και τά σημερινά κάλλιστα τέκνα τής Έπαρχίας Κισάμου.

Με εϋγνωμοσύνην και θαυμασμόν αναφέρομεν όλους εκείνους, οί όποιοι κατά καιρούς ήγωνίσθησαν στη Γραμπούσα, στο Καστέλλι, στο Λαφονήσι, στη Γωνιά, στα Σταυράκια, στις Βουκολιές, στο Συρικάρι, στο Δρομόνερο και σε τόσους άλλους τόπους διά τήν τιμήν και τήν Έλευθερίαν τής Κισάμου, διά τήν τιμήν και τήν Έλευθερίαν τής Πατρίδος μας και τής ανθρωπότητας.

Βεβαίως δέν άγνοοϋμεν ότι εις τήν Έποποιίαν τής Γραμπούσας έλαβον μέρος και έπολέμησαν και άλλα ένδοξα τέκνα τής Κρήτης: Σελινιώτες, Σφακιανοί, Άποκορωνιώτες, Κυδωνιάτες και άλλοι Έλληνες και μάλιστα ναυτικοί και προς όλους αυτούς στρέφομεν σήμερον τήν εϋγνωμοσύνην και τόν θαυμασμόν μας. Άλλ' είναι επίσης γνωστόν ότι κατά τούς μακρούς άγώνας τής Κρήτης, οί Κισαμίτες έπολέμησαν εις όλα τά πεδία τών μαχών και τών άγώνων της.

6) 'Η Παρακαταθήκη:

Καθιεροϋμεν όμως, ως είπομεν και άνωτέρω, τās Έορτάς τής Γραμπούσας και ως γεγονός παραδειγματισμού και παρακαταθήκης διά τās έπερχομένας γενεάς.

Διότι ή ανθρωπότης θά ζή και ή Έλλάδα θά ζή. Διότι ή ανθρωπότης θά ζή και θά χρειάζεται τόλμην και άνδρείαν, έλευθερίαν και ιδεώδη.

Διότι ἡ ἀνθρωπότης θά ζῆ καὶ ἡ Ἑλλάδα θά ζῆ καὶ θά συνεχίζη τὴν Ἱστορίαν καὶ τὴν δόξαν της.

Καὶ μέσα στὴν Ἑλλάδα ἡ Κρήτη, ἡ πανάρχαιη καὶ πανένδοξη Κρήτη, με τοὺς πολιτισμοὺς καὶ τοὺς ἀγῶνες της, ἡ Κρήτη με τὰ Μοναστήρια καὶ τὰ Κάστρα της, με τὴν ξεχωριστὴ ψυχὴ καὶ τὸν δυναμισμό της.

Ἡ Κρήτη, ζωσμένη ἀπὸ κύματα καὶ φλόγες, ἡ Κρήτη, ζωσμένη ἀπὸ θάλασσες καὶ Ἡπείρους, ἀπὸ λαοὺς καὶ πεπρωμένα πρέπει νὰ ζῆ καὶ νὰ μεγαλουργῆ.

Εἴμαστε ἓνας πανάρχαιος λαὸς με τρόπαια καὶ πόρους, με Κνωσοὺς καὶ Γραμποῦσες, με σπαθιά καὶ τραγούδια με σοφοὺς καὶ καπετάνιους με Μίνωες καὶ Βενιζέλους.

Εἴμαστε ἓνας πανάρχαιος λαός, μὰ θαρρῶ πὺς γεννηθήκαμε χθὲς ἀκόμη κι' εἴμαστε νιόπλαστοι, δυνατοὶ κι' ἔτοιμοι γιὰ τὰ μεγάλα ἔργα.

Ναί, ἐπιθυμοῦμεν νὰ παραδώσωμε στὰ παιδιά μας τὴ ΓΡΑΜΠΟΥΣΑ σὰν παρακαταθήκη. Γιατὶ ἡ ἀνθρωπότης θά ζῆ κι' ἡ Κρήτη θά ζῆ. Καὶ μέσα στὴν Κρήτη καὶ τὴν ἀνθρωπότητα ἡ Κίσαμος θά στέκη με τὰ βουνά καὶ τ' Ἀκρωτήρια της, με τὰ βουνά καὶ τὰ χωριά της, με τὶς ἐλιές καὶ τ' ἀμπέλια της, καὶ πρέπει νὰ στέκη τὸ ἴδιο με τὸ λαὸ καὶ τοὺς Γενναίους της με τοὺς δημιουργοὺς καὶ τοὺς ἀντρειωμένους της.

Ἡ Κίσαμος εἶναι ἓνας μικρὸς τόπος, μὰ ἔδωσε καὶ μπορεῖ νὰ δίδη ἀκόμη μεγάλα Παιδιά, μεγάλες καρδιές καὶ νὰ πλουτίζη τὸ αἷμα καὶ τὸ Πνεῦμα στὸ Ἔθνος καὶ στὴν ἀνθρωπότητα κι' αὐτὸ εἶναι ἡ εὐχὴ τῶν Πατέρων σας ποὺ ἀναπαύονται στὰ Ἱερὰ χώματά της. Κι' αὐτὴ εἶναι ἡ εὐχὴ καὶ ἡ προσπάθεια τῆς Ἐκκλησίας σας, τῆς Ἱερᾶς καὶ Ἱστορικῆς Ἐπισκοπῆς Κισάμου καὶ Σελίνου ποὺ τώρα καὶ δυὸ χιλιάδες χρόνια με τοὺς Ἐπισκόπους καὶ τοὺς Ἱερεῖς της, με τὰ Μοναστήρια καὶ τὰ Ἰδρύματά της εὐαγγελίζεται, κατηχεῖ, ἐνδυναμώνει, μορφώνει καὶ ἐκπολιτίζει τὸν γεν-

ναῖον καὶ δημιουργικὸν λαὸν τῆς Ἐπαρχίας αὐτῆς.

Μὲ τὰς σκέψεις αὐτὰς καὶ μὲ αἰσθήματα εὐλαβείας καὶ γνησίου Πατριωτισμοῦ, ἐγκαινιάζομεν τὴν ἐσπέραν αὐτὴν τῆς 22 Αὐγούστου (παραμονῆς τοῦ Ἁγίου Ἱερομάρτυρος Εἰρηναίου) τὰ Ἑορτὰς τῆς Γραμπούσας καὶ τὰς ἀφήνομεν ὡς Ἱερὰν Κληρονομίαν εἰς τὸν Κληρὸν καὶ τὸν Λαὸν τῆς Ἐπαρχίας Κισάμου.

Μὲ τὰς σκέψεις καὶ τὰ αἰσθήματα αὐτὰ Καλωσορίζομεν Ὑμᾶς, τὰ τέκνα τῆς Κισάμου, ποὺ ἦλθατε ἀπὸ μακρῶν διὰ νὰ προσκυνήσετε τὰ Ἱερὰ χῶματα ποὺ γεννηθήκατε, τὶς Ἱερὰς Ἐστίας ποὺ ἀνατραφήκατε καὶ μεγαλώσατε καὶ τοὺς τάφους ποὺ ἀναπαύονται τὰ ἱερὰ κόκκαλα τῶν προγόνων σας. **Χίλια καλῶς ὀρίσατε, χίλια καὶ δυὸ χιλιάδες.**

Καλῶς ὀρίσατε καὶ σεῖς οἱ «Μουσαφίρηδές μας», οἱ φίλοι καὶ ἐπισκέπται μας ποὺ ἦλθατε νὰ τιμήσετε τὴ μνήμη τῶν ἡρώων τῆς Γραμπούσας καὶ τὸ φιλόξενο λαὸ τῆς Κισάμου.

Μὲ τὰς σκέψεις καὶ τὰ αἰσθήματα αὐτὰ εὐλογοῦμεν καὶ χαιρετίζομεν τὰ τέκνα τῆς Ἐπαρχίας μας, ὅλους ἐσᾶς ποὺ μένετε στὰ χωριά καὶ στὰ μετόχια τῆς Κισάμου.

Ἐσᾶς ποὺ καλλιεργεῖτε τὸ χῶμα τῆς, ἐσᾶς ποὺ κτίζετε τὰ σπίτια καὶ τὶς Ἐκκλησιὰς τῆς, ἐσᾶς ποὺ γεννᾶτε καὶ βαπτίζετε παιδιὰ καὶ ἐσᾶς ποὺ βαστάτε στὶς καρδιὰς, στὶς παραδόσεις καὶ τὰ ἔθιμά μας, τὴν πίστη, τὴ δόξα καὶ τὴν ἀνθρωπιά τῆς Κρήτης.

Δὲν λησμονοῦμεν καὶ τ' ἄλλα τὰ ξενητεμένα σὲ μακρυνὲς χῶρες καὶ τόπους Παιδιὰ τῆς Κισάμου. Ἀπόψε ἀπὸ τὴν μεγάλῃ αὐτῇ σύναξι τοῦ Κλήρου καὶ τοῦ Λαοῦ τῆς Ἐπαρχίας μας καὶ μέσα βαθειὰ ἀπὸ τὴν καρδιά μας στέλνομε καὶ σ' αὐτὰ τὴν εὐχὴ καὶ τὴν ἀγάπη μας: Τὴν εὐχὴ τῶν προγόνων, τῶν ἡρώων καὶ τῶν Ἁγίων μας. Κι' ἄς γίνῃ ἡ εὐχὴ μας φυλαχτὸ στὴ ζωὴ των καὶ εὐλογία καὶ προκοπὴ στοὺς μόχθους των καὶ στὶς προσπάθειες των.

**Αἰωνία ἡ μνήμη τῶν Ἁρώων τῆς Γραμπούσας
Εὐλογημένη ἡ μοῖρα κι' ἡ ζωὴ τοῦ Κόσμου
τῆς Ἑλλάδος μας, τῆς Κρήτης μας καὶ
τῆς Ἐπαρχία μας τῆς Κισάμου.**

Τὰ δεύτερα Γραμπούσια

(21—28 Αὐγούστου 1971)

Τέκνα τῆς Ἐπαρχίας Κισάμου

Μὲ τὸν λαμπρὸν αὐτὸν Βυζαντινὸν Ἑσπερινὸν ἐγκαινιάζομεν τὴν Ἑβδομάδα τῶν Ἑορτῶν τῆς Γραμπούσιας, αἱ ὁποῖαι ἀναφερόμεναι εἰς τὴν κατ' Αὐγούστου 1825 ἀπελευθέρωσιν τοῦ ὁμωνύμου Φρουρίου, καθιερώθησαν ἀπὸ τοῦ παρελθόντος ἤδη ἔτους ὡς ἐπίσημος Ἑορτὴ τῆς Ἐπαρχίας Κισάμου.

Καὶ ἀνεσύραμεν τὸ σημαντικώτατον τοῦτο γεγονός τῶν ἀγῶνων τῆς Ἐθνικῆς μας Παλιγγενεσίας ἀπὸ τὰ βάθη τῶν χρόνων καὶ τῆς σιωπῆς καὶ τὸ κατεστήσαμεν ὡς ἐπίσημον ἑορτὴν τῆς Κισάμου ἀφ' ἑνὸς μὲν ὡς «μνημόσυνον τιμῆς καὶ εὐγνωμοσύνης πρὸς τὰ ἔνδοξα τέκνα αὐτῆς, ἅτινα κατὰ καιροὺς ἠγωνίσθησαν τὸν ὑπὲρ πίστεως καὶ ἐλευθερίας ἀγῶνα, ἀφ' ἑτέρου δὲ ὡς «παράδειγμα καὶ παρακαταθήκη ἡμῶν τῶν ἐπιγιγνομένων».

Ἀλλά, προσθέτομεν σήμερον, ἐπιθυμία ἡμῶν εἶναι ὅπως αἱ ἑορταὶ τῆς Γραμπούσιας παραλλήλως πρὸς τὰ ἀνωτέρω, καταστοῦν καὶ μία ἀφετηρία προβολῆς τῆς Ἐπαρχίας Κισάμου καὶ τῶν τέκνων αὐτῆς.

Εἰς τὰς ἀρχαίας Ἑλληνικὰς πόλεις καὶ κατὰ τὴν διάρκειαν τῶν ἐπισήμων Ἑορτῶν αὐτῶν, ἐτελοῦντο ἀγῶνες εἰς τοὺς ὁποίους ἐλάμβανον μέρος οἱ ἄριστοι ἄνδρες καὶ ἀπενέμοντο ἔπαινοι καὶ ἔπαθλα.

Ἡ παράδοσις αὕτη διετηρήθη καθ' ὅλην τὴν ἱστορικὴν περίοδον τοῦ ἔθνους μας εἰς πολλὰς περιοχὰς τῆς Χώρας μας καὶ συνεδυνάσθη μὲ τὰς τοπικὰς ἑορτὰς καὶ Πανηγύρεις τῆς Χριστιανικῆς μας Πίστεως.

Καὶ αἱ ἑορταὶ τῆς Γραμπούσιας ἀναφέρονται εἰς ἔν-

δοξον Ἱστορικὸν γεγονός, κατὰ τὸ ὁποῖον ὀλίγοι γενναῖοι ἄνδρες, τέκνα τῆς Ἐπαρχίας Κισάμου (καὶ ἄλλων Ἐπαρχιῶν τῆς Κρήτης) ἐπιχείρησαν δυσκολώτατον ἔργον, τὴν ἄλωσιν τοῦ Φρουρίου καὶ ἐπέδειξαν εὐφυΐαν, τόλμην καὶ γενναϊότητα ἀξίαν θαυμασμοῦ καὶ ἐξάρσεως. Ἡ ἱστορία καὶ ἡ τιμὴ τοῦ ἔθνους ἔστρεψαν ἤδη τὰ μέτωπα καὶ τὴν μνήμην των μὲ τὴν δάφνην καὶ τὴν εὐγνωμοσύνην μας.

Πολλοὶ ὄμως Κισαμίται, ἄξια καὶ γνήσια τέκνα τῶν γενναίων ἐκείνων προγόνων, ἀγωνίζονται καὶ σήμερον σέ κάποιο «φρούριον τῆς ζωῆς».

Διότι οἱ ἀγῶνες μετεφέρθησαν βεβαίως σήμερον ἀπὸ τὰ τεῖχη τῶν πόλεων καὶ τῶν φρουρίων καὶ διεξάγονται εἰς τὰς ἐπάλλξεις τῶν σπουδῶν, τῶν ἐπιχειρήσεων καὶ τῶν ἀξιομάτων, εἰς τὰς ἐπάλλξεις τῶν Κοινωνικῶν, τῶν Ἐθνικῶν καὶ τῶν διεθνῶν ἀκόμη ἐπιδιώξεων, ἀλλὰ δὲν ἔπαυσαν ὥστόσον νὰ χρειάζονται θάρρος καὶ τόλμην καὶ σύνεσιν καὶ ἀρετὴν καὶ ἀνδρείαν πού μόνον οἱ ἥρωες καὶ οἱ γενναῖοι διαθέτουν.

Μάλιστα. Καὶ ἡ ζωὴ εἶναι ἓνα φρούριον πού πρέπει νὰ τὸ κατακτήσῃ κανεὶς. Καὶ ἡ ζωὴ εἶναι μιὰ πανίσχυρη Γραμποῦσα, πού πρέπει νὰ τὴν βιγλίσης, νὰ τὴν πολιορκήσῃ, νὰ σκαρφαλώσῃ πάνω στὰ τεῖχη της, νὰ γυρίσῃ ἴσως πολλὰς φορὰς πίσω ἀποθημένος ἀπὸ τὰ ἐμπόδια καὶ τὶς ἀποτυχίες της καὶ πάλι νὰ τὴν χτυπήσῃ μὲ τὴν ἐπιμονὴν καὶ τὴν θέλησιν, μὲ τὴν ἀξία καὶ τὴν ἀρετὴν σου. Ὅσπου νὰ τὴν κατακτήσῃς.

Δὲν λησμονοῦμεν ἀσφαλῶς πὼς ὑπάρχουν καὶ κείνοι πού κατακτοῦνε τὸ Κάστρο τῆς ζωῆς μ' ἓνα Κουρσάρικο τρόπο: Οἱ πονηροὶ καὶ οἱ βάρβαροι, οἱ θρασεῖς καὶ οἱ λησταί, οἱ «ἀετονύχιδες καὶ οἱ καταφερτζῆδες», ἀλλὰ ἡ πειρατεία στὴ ζωὴ δὲν ἀποτελεῖ ποτὲ οὔτε νόμιμον, οὔτε καὶ νόμιμον κατάκτησιν της.

Κι' ὅταν βγῆς ἀπάνω στὸ Κάστρο τῆς ζωῆς νὰ μὴ φανταχθῆς, νὰ μὴν ἀπομονωθῆς καὶ νὰ μὴν γίνῃς τύραννος καὶ δυνάστης τῶν ἄλλων, ἀλλὰ νὰ χαμηλώνης πρὸς τὰ κά-

τω, νά σηκώνης τοὺς ἄλλους, νά τοὺς ἀγαπᾷς, νά τοὺς εὐεργετῆς καὶ νά τοὺς σώζης.

Ὁ ἥλιος εἶναι ψηλὰ μὰ στέλνει τὶς ἀχτίνες τοῦ χαμηλὰ στὴ γῆ καὶ τὴ θερμαίνει.

Τὰ βουνὰ ψηλώνουν τὶς κορυφές των πρὸς τὰ πάνω, μὰ στέλνουν χαμηλὰ στοὺς κάμπους τὰ νερὰ καὶ τὴ δροσιά των.

Ἔτσι ἔζησαν ὅλα τὰ πραγματικὰ μεγάλα τέκνα τῆς ἀνθρωπότητος. Κι' αὐτὸς εἶναι ὁ αἰώνιος νόμος τῆς ζωῆς: «ὁ ὑψῶν ἑαυτὸν ταπεινωθήσεται καὶ ὁ ταπεινῶν ἑαυτὸν ὑψωθήσεται».

Μὲ τὰς σκέψεις καὶ τὰς πεποιθήσεις αὐτάς, ἐπανέρχομαι καὶ πάλιν εἰς τὴν ἀρχικὴν μου πρότασιν ὅπως αἱ Ἑορταὶ τῆς Γραμπόουσας καταστοῦν εὐκαιρία καὶ ὀφειτηρία προβολῆς καὶ διακρίσεως τῶν τέκνων τῆς Κισάμου. Προβολῆς καὶ τιμῆς ἐκ μέρους τῆς Ἐκκλησίας καὶ τῆς Κοινωνίας ὄλων ἐκείνων, οἱ ὅποιοι προικισμένοι μὲ χαρίσματα καὶ ἰκανότητες, μὲ θέλησιν καὶ καὶ ἐργατικότητα, μὲ ἀρετὴν καὶ ἠθικὰς ἀρχὰς διακρίνονται εἴτε ἐντὸς εἴτε ἐκτὸς τῆς Ἐπαρχίας.

α) εἰς ἔργα ἀρετῆς καὶ ἠθους

β) εἰς ἔργα γνησίου Πατριωτισμοῦ καὶ κοινωνικῆς ὀφελείας

γ) εἰς ἔργα χρήσιμα καὶ δημιουργικά

Γνωρίζω ὅτι ἐκεῖνοι οἱ ὅποιοι κρίνουν τὴν ἀξίαν καὶ τὸ μεγαλεῖον τοῦ ἀνθρώπου ἀπὸ τὴν ματαιοδοξίαν καὶ τὴν λάμπριν τοῦ πλούτου, τῶν τίτλων καὶ τῶν «Κοσμικῶν διακρίσεων», θὰ εὔρουν περιέργον τὴν πρότασιν μου καὶ θὰ εἰρωνευθοῦν καὶ ἐμὲ καὶ τὸ πτωχικὸν μου Ποίμνιον.

Διότι θὰ εἶπουν: Εἰς τὸ Πτωχὸν Ἀγροτικὸν Ποίμνιον τῶν Ἐπαρχιῶν Κισάμου καὶ Σελίνου ποῖοι εἶναι οἱ σπουδαῖοι: Ποῖοι εἶναι οἱ ἄξιοι καὶ οἱ γενναῖοι διὰ νά τοὺς ἀπονεύμεν τὴν ἀναγνώρισιν, τὸν θαυμασμὸν καὶ τὸν ἐπαινὸν μας;

Γνωρίζω καλῶς τὴν πραγματικότητα τοῦ Ποιμνίου μου, ἀλλὰ γνωρίζω καὶ μίαν ἄλλην πραγματικότητα ποῦ

ὑπάρχει εἰς τοὺς νόμους τῆς Χριστιανικῆς ζωῆς καὶ Ἱστορίας.

Γνωρίζω τὴν πραγματικότητα ἐκείνην περὶ τῆς ὁποίας ὁμιλεῖ ὁ Εὐαγγελιστὴς Λουκᾶς ὅταν λέγει «ὄγάρ μικρότερος ἐν πᾶσιν ὑμῖν ὑπάρχων, εὗτος ἐστὶ μέγας» (Λουκ. Θ' 48).

Γνωρίζω τὴν πραγματικότητα ἐκείνην περὶ τῆς ὁποίας ὁ Ψαλμωδὸς λέγει: ταπεινὸν καὶ πένητα δικαιοῦσατε (Ψλμ. Π', 3)

Γνωρίζω τὴν πραγματικότητα ἐκείνην, τὴν ὁποίαν μᾶς παρουσιάζει ἡ Ἱστορία καὶ ἡ ζωὴ τῆς Ἐκκλησίας μας καὶ κατὰ τὴν ὁποίαν εἰς ὅλα τὰ μεγάλα καὶ θαυμάσια ἔργα τῆς θείας Προνοίας ὁ Θεὸς χρησιμοποιεῖ ταπεινοὺς καὶ ἀσημάντους, κατὰ τὸ φαινόμενον, ἀλλὰ μεγάλους κατὰ τὴν καρδίαν καὶ τὴν ἀρετὴν ἀνθρώπους.

Γνωρίζω τὴν πραγματικότητα ἐκείνην, τὴν ὁποίαν δὲν δύναται νὰ ἀμφισβητήσῃ κανεὶς: ὅτι δηλ. εἰς τὰ ταπεινὰ καὶ βαθιὰ στρώματα ὅλων τῶν λαῶν ὑπάρχουν τὰ θεμέλια καὶ τὰ φύτρα ὅλων τῶν ἐκλεκτῶν τέκνων τῆς ἀνθρωπότητος.

Καὶ γνωρίζω ἀκόμη τὴν πραγματικότητα ἐκείνην, ἡ ὁποία βεβαιώνει ὅτι καὶ τὴν στιγμὴν αὐτὴν μέσα στὸ ταπεινὸν ἀγροτικὸν Ποίμνιον τῶν Ἐπαρχιῶν Κισάμου καὶ Σελίνου, ὑπάρχουν πολλὰ καὶ ἐκλεκτὰ τέκνα, τὰ ὁποῖα διακρίνονται εἰς τὴν ἀρετὴν καὶ τὴν ἐπιστήμην, εἰς τὸ ἐμπόριον, τὰς ἐπιχειρήσεις καὶ τὰ ἀξιώματα καὶ θὰ πρέπει νὰ μνημονεύσω ἐδῶ τὸ βιβλίον τοῦ ἐκ Σηληϊᾶς Ἀγωνιστοῦ καὶ Πολιτευτοῦ ἀειμνήστου Ἱατροῦ Μιχαῆλ Ἀναστασάκη «Αἱ ἀξίαι τῆς Κισάμου» (Χανιά 1954). Εἰς τὸ βιβλίον τοῦτο τὸ ἐξοχον τέκνον τῆς Κισάμου, παρέχει τὴν εἰκόνα τῶν Πνευματικῶν καὶ Οἰκονομικῶν ἀξιῶν τῆς Ἐπαρχίας, ἀναφέρει πρόσωπα, οἰκογενεῖας καὶ ὀργανισμοὺς ποὺ λαμπρύνουν τὴν Κισάμον καὶ σημειώνει εἰς τὸν πρόλογόν του ὅτι: «εἰς τὰ μεγάλα ἐκ φύσεως Πνεύματα, τὰ ὁποῖα εὐρίσκονται καὶ εἰς τὰ χιμηλὰ λαϊκὰ

στρώματα, πάντα σχεδόν τὰ κωλύματα παρμερίζονται καὶ ἡ ὁδὸς τῆς προόδου διανοίγεται. Εἰς τοὺς εὐφρεῖς αὐτοὺς μόνον ἐνθάρρυνσις χρειάζεται».

Ἡ ἐνθάρρυνσις!.. Ἴδου ὁ βαθύτερος σκοπὸς διὰ τὸν ὁποῖον ἐπιθυμοῦμεν τὴν ἀναγνώρισιν καὶ προβολὴν τῶν τέκνων τῆς Ἐπαρχίας αὐτῆς. Ἡ ἐνθάρρυνσις καὶ ἡ ἀξιολόγησις καὶ ὄχι ἡ κολακεία καὶ ἡ μεγαλαυχία.

Ὡς ταπεινὸς Ἐπίσκοπος καὶ Ποιμὴν, στρέφομαι πρὸς τὸ ἐπίσης ταπεινὸν (κατὰ κόσμον) ἀγροτικὸν μου Ποίμνιον καὶ μὲ βαθεῖαν στοργὴν καὶ ἀγάπην ἀνασύρω ἀπὸ τὰ βάθη τῆς ψυχῆς καὶ τῆς ζωῆς του, ἀπὸ τὰ βάθη τῆς ἀρετῆς καὶ τῶν χρισμάτων του, ἀπὸ τὰ βάθη τῶν προσπαθειῶν τῶν θυσιῶν καὶ τῶν ἀγώνων του, ἀνασύρω, λέγω, αὐτὸν τὸν θεῖον σπινθῆρα ποὺ λέγεται Πνεῦμα. Αὐτὸν τὸν θεῖον σπινθῆρα ποὺ λέγεται Διάνοια καὶ Καρδία, Ἀρετὴ καὶ Θέλησις, Προσπάθεια καὶ Δημιουργία. Τὰ ἀνασύρομεν ὅλα αὐτὰ ὅπου δῆποτε καὶ ἂν τὰ συναντῶμεν, εἰς ἄνδρας καὶ γυναῖκας, εἰς γεωργοὺς καὶ ποιμένας, εἰς ἐπιστήμονας καὶ ἐπιχειρηματίας, εἰς ἐπιφανεῖς καὶ ἀφανεῖς.

Ἀνασύρομεν αὐτὰ τὰ θεῖα δῶρα τοῦ Πνεύματος, τὰ εὐλογοῦμεν, τὰ καθαγιάζομεν καὶ τὰ προβάλλομεν πρὸς ἐνθάρρυνσιν καὶ μίμησιν.

Ὡς ταπεινὸς Ἐπίσκοπος τοῦ ἀσημάντου τούτου χωρίου τῶν «Σαμοσάτων» στρέφομαι πρὸς τὸ ταπεινὸν ἐπίσης Ποίμνιον μου καὶ ἐπαναλαμβάνω τοὺς λόγους τοῦ Μεγάλου Προφήτου Ἡσαΐου: «Εὐαγγελίσασθαι πτωχοῖς ἀπέσταλκέ με ἰάσασθαι τοὺς συντετριμμένους τὴν καρδίαν, κηρῦσαι αἰχμαλώτοις ἄφεισιν καὶ τυφλοῖς ἀνάβλεψιν». (Ἡσ. Ἐὰ 1).

Καὶ ἐγκαινιάζοντες κατὰ τὸν ἐφετινὸν ἑορτασμὸν τῶν Γραμπουσιῶν τὴν καθιέρωσιν τῆς διακρίσεως καὶ προβολῆς τῶν ἐκλεκτῶν τέκνων τῆς Κισιάμου, αἰσθανόμεθα ἰδιαιτέραν χαρὰν διότι κάμνομεν τὴν ἀρχὴν τῆς καθιερώσεως αὐτῆς ἀπὸ τὸ πρόσωπον τοῦ Ἰωάννου Ἀννουσάκη, ὁ ὁποῖος διηκόνησε τὸ Πνεῦμα καὶ τὸν τόπον του καὶ εἶναι ἄξιος νὰ τύχη τῆς τιμῆς καὶ τῆς ἀναγνωρίσεώς μας.

Ὁ Ἰωάννης Ἀννουσάκης τοῦ Διονυσίου γεννηθεὶς εἰς Ἁγίους Πάντας Μεσογαίων περὶ τὸ 1897 καὶ προικισμένος μὲ τὸ χάρισμα τῶν «γλυκῶν ἤχων», τῶν χρωμάτων καὶ τῆς τέχνης τοῦ λόγου, διηκόνησεν ἐπὶ πενήκοντα περίπου ἔτη τὴν Ἐκκλησίαν τῆς Ἐπαρχίας μας, ὡς Ἱεροψάλτης, ὡς Ἀγιογράφος καὶ ὡς λογοτέχνης.

Ἐπὶ πενήκοντα περίπου ἔτη ὕμνησε (καὶ ὕμνει ἀκόμη) τὸν Θεὸν εἰς τὸν Ἱ. Ναὸν τῆς Μητροπόλεώς μας καὶ ἐθέρμανε διὰ τῆς προγονικῆς Ἱερᾶς Βυζαντινῆς ὕμνωδίας τὰ θρησκευτικὰ συναισθήματα ὁλοκλήρων γενεῶν.

Καὶ ἐπὶ πενήκοντα περίπου ἔτη διὰ τοῦ Ἱεροῦ χρωστῆρος ἐκαλλιέργησε τὴν Βυζαντινὴν Ἀγιογραφίαν καὶ παρέστησε τὴν Ἄυλον καὶ Ἄκτιστον Θεότητα καὶ τοὺς Ἁγίους τῆς πίστεως μας εἰς Ἱερὰς εἰκόνας, αἵτινες διδάσκουν, παιδαγωγοῦν καὶ παρηγοροῦν τὰ τέκνα τῆς Ἐκκλησίας.

Πολλὰ ἀπὸ τὰ ἔργα Ἀγιογραφίας καὶ Ζωγραφικῆς τοῦ Ἰωάν. Ἀννουσάκη ἐβραβεύθησαν εἰς τοπικὰς καὶ παγκρητίους Ἐκθέσεις καὶ εὐμενῆ σχόλια ἐγράφησαν περὶ αὐτῶν.

Ἀλλὰ καὶ τὴν τέχνην τοῦ λόγου, ποίησιν καὶ πεζογραφίαν, ἐκαλλιέργησεν εὐδοκίμως ὁ Ἰωάννης Ἀννουσάκης καὶ μᾶς ἄφησε ἀξιόλογα δημιουργήματά του καὶ μάλιστα ἔργα του ἀναφερόμενα εἰς τὴν Ἱστορίαν καὶ τὰς παραδόσεις τῆς Κισάμου, ὡς εἶναι τὸ «Δρᾶμα τῶν Ψυρομηλίγκων», «ὁ Θρῆνος τῆς Ραχήλ» κ. ἄ.

Καὶ παραλλήλως πρὸς τὴν Πνευματικὴν αὐτὴν δημιουργίαν, ὁ Ἰωάννης Ἀννουσάκης ἔχει νὰ παρουσιάσῃ ἀξιόλογον κοινωνικὴν δραστηριότητα.

Ὡς Πρόεδρος Κοινότητος Καστελλίου

Ὡς Ἰδρυτῆς καὶ Γραμματεὺς τοῦ Φιλολογικοῦ Συλλόγου «Κισαμικός»

Ὡς Ἰδρυτῆς καὶ Γραμματεὺς τοῦ Συλλόγου Ἐφέδρων Κισάμου.

Ὡς Ἐφορος τοῦ Γυμνασίου Κισάμου καὶ ὡς ἐμπνευστιῆς καὶ πρωτόπορος πολλῶν ἄλλων Κοινωνικῶν ἔργων.

Ἀγαπητὴ Ἰωάννη Ἀννουσάκη.

Ὁ Θεὸς σὰς ἐπροίκισεν ἀναμφισβητήτως μὲ τὸ «Χάρισμα τοῦ Πνεύματος».

Ἐὰν ἀφήνατε τὸν τόπον σας θὰ μπορούσατε ἀσφιλῶς νὰ αὐξήσετε περισσότερο τὸ χάρισμά σας εἰς ἄλλους τόπους καὶ νὰ ἀποκτήσετε ἴσως μεγαλύτερον ὄνομα καὶ περισσότερο πλοῦτον.

Ὁ τόπος σας ὅμως, ἡ Ἐπαρχία μας δηλ. θὰ ἔστερεῖτο ἔστω καὶ αὐτῆς τῆς μικρᾶς Πνευματικῆς λυχνίας τὴν ὁποίαν τῆς προσφέρατε μὲ τὴν ἐδῶ παραμονὴν σας.

Γνωρίζομεν πόσον μεγάλη εἶναι ἡ ἔλλειψις τῆς Πνευματικῆς ζωῆς εἰς τὴν Ἐπαρχίαν καὶ γνωρίζομεν πόσον ὀλίγοι πνευματικοὶ ἄνθρωποι «καταδέχονται» νὰ καθίσουν σήμερον εἰς τὴν Ἐπαρχίαν καὶ νὰ τὴν διακονήσουν. Ἐσεῖς ὅμως ἐμείνατε ἐδῶ «πτωχὸς καὶ πένης» ἀλλὰ ἐκοσμήσατε τὸν τόπον μας καὶ ἐδώσατε μαρτυρίαν τοῦ Πνεύματος εἰς τὴν ἐσχατιὰν αὐτὴν τῆς Δυτικῆς Κρήτης.

Ὡμίλησα πολλάκις καὶ ὀμιλῶ καὶ τὴν ἐπίσημον αὐτὴν ἐσπέραν μετὰ λύπης του δι' ἐκείνους τοὺς Ἐπαρχιώτας μας (καὶ ἰδιαιτέρως τοὺς Καστελλιανούς,) οἱ ὅποιοι φυγαδεύουν εἰς ἄλλους τόπους τὰ ὑλικά καὶ πνευματικά των κεφάλαια, ἀπορφανίζουν τὴν Κωμόπολιν καὶ τὴν Ἐπαρχίαν μας καὶ ὑποσκάπτουν τὴν πρόοδον καὶ τὸ μέλλον τῆς.

Χαίρω ὅμως χαρὰν μεγάλην ὅταν ὑπάρχουν ἄνθρωποι σὰν τὸν Ἰωάννην Ἀννουσάκη, οἱ ὅποιοι «ἐπενδύουν» τὸ ταλέντον των ἐδῶ εἰς τὸν τόπον μας ἔστω καὶ μὲ λιγώτερα προσωπικά κέρδη, ἐτοιμάζουν ὅμως ὁπῶσδήποτε τὴν ἄνοδον καὶ τὸ καλύτερον μέλλον αὐτοῦ.

Ὅσοι μποροῦν τὰ ἐννοήσουν τὸν πόνον καὶ τὸν πόθον μου διὰ τὴν προαγωγὴν τοῦ τόπου μας, αὐτοὶ θὰ μπο-

ρέσουν νά ἐννοήσουν καί τό νόημα τῆς προτάσεως μου, ὅπως τὰ Γραμπούσια γίνουν ἀφειτηρία προβολῆς τῶν τέκνων τῆς Κισάμου. Καί αὐτοί ἐπίσης θά μπορέσουν νά ἐννοήσουν διατι ἀπόψε συγκινοῦμαι ἀπό τό παράδειγμα τοῦ Ἰωάννου Ἀννουσάκη καί κινοῦμαι νά τόν προβάλω ὡς ἄξιον τῆς τιμῆς καί τῆς εὐγνωμοσύνης τῆς Ἐπαρχίας μας. Θά ἀκολουθήσῃ δέ, ὡς ἐλπίζομεν, ἡ σειρά καί προβολή καί ἄλλων ἐκλεκτῶν τέκνων τῆς Ἐπαρχίας μας.

Ἀγαπητὲ μας Κύριε Ἀννουσάκη

Ἡ Ἐκκλησία τῆς Ἐπαρχίας σας, ἡ Ἱερὰ Ἐπισκοπὴ Κισάμου καί Σελίνου, ἀναγνωρίζουσα καί ἐκτιμῶσα τὴν πνευματικὴν σας διακονίαν. Σᾶς ἀπένειμε διὰ προτάσεώς της πρὸς τὸ Σεπτὸν Οἰκουμενικὸν Πατριαρχεῖον τὸν τίτλον τοῦ Πρωτοψάλτου τῆς Ἱερᾶς Ἀρχιεπισκοπῆς Κωνσταντινουπόλεως καί ἐπαναλαμβάνουσα, τὴν ἐσπέραν αὐτῆν, ἐνώπιον τοῦ πληρώματος ὁλοκλήρου τῆς Ἐπαρχίας, τὸ « Ἄ ξ ι ο ς », σᾶς εὐχαριστεῖ θερμῶς. Εὐλογεῖ ὑμᾶς καί τὴν οἰκογένειάν σας καί εὐχεται νά ζῆτε ἀκόμη ἔτη πολλὰ καί νά δημιουργῆτε εἰς τὸν Πνευματικὸν ἀγρὸν τοῦ τόπου μας.

ΤΥΠΟΙΣ: Ἱερᾶς Μητροπόλεως ΚΙΣΑΜΟΥ & ΣΕΛΙΝΟΥ